

Irakurle bat azalpen eske eldu izan jaku, Bilboko egunkariak direala-ta, aurte-mein idatzi genduanaz.

«Emen egunerokorik eta asterokorik ez dogu-ta» idatzi genduala.

Bai, jauna. Euskerazkorik ez dagoala esan gura genduan. Gure irakurle orrek apurtxu bat jarraitu izan baleu, laster igarriko eukean guk agertu nai genduan.

Dana dala, azalpena egiteko aukerea emon deusku.

Bilbon ez Bizkaian ez dogu euskerazko egunerokorik ez asterokorik. Ezta euskal atala dabenik be. Orrezaz, ez dakigu euskal errietan bizi garean ala Gaztelako errietan, ala egoaldeko Andra Mariaren lurretan.

Oraintsu auxe, ANAITASUNA asi jaku amabostero agertzen.

Baiña amabost egunean, euskaldunok Bizkaian, **baru egin bear dogu**, baru luzea, emengo albistariak ez barri onik ez barri txarrik euskeraz eskiñiko ez deuskuelako. Ez dogu euskeraz irakurterik.

Ta ezta entzuterik bere, sermoiren bat izan ezik.

Arakatu dagigun, ostantzean. Ogetamai-ka urtean, zer argitaratu dabe euskeraz Bilboko «periodikuek»? Zeinbat artikulu? Zeinbat albista? Urtean bein, lantxuren bat bai gero?

Ai, Bilboko ta Bizkaiko irakurle euskaldunen barualdiak!

Euskal leziñoak agertu ditue eguneroko batzuk... diruaren pozean.

Ta, zetarako gura dozu pelotaka jakitea, frontoirik egiten ez baldin badeutsue?

Bilbon, iru «radio» bere, ba ditugu. Baiña ez albistak euskeraz emoteko. Samako miña izaten dabe orretarako. Gure abesti zaar ta barriak bai, noizean bein emoten ditue. Euskal leziñoak be bai, tarteka.

«Erri-irratia» orraitio, otoiak, abestiak, Barriona ta gaixoentzako gogo-jardunak be esaten ditu. Leenago, ba zan «Euskal Ordua» be.

Baiña esanak esan, batzun eretxiz, euskereak ez dau balio «informaziñue» egiteko. Cervantes'en berbetea da bakarra orretarako, emen beintzat. Or gorago dozuz agerpenak eta argibideak.

Zinerik noiz izango ete dogu euskeraz? Eta TV? Errazionamentuko egunetan 100 gramoko zatitxuak lez jasoten dogu euskerea TV bakarrean.

Orreek ete dira gure berbetea indartuteko modu egokiak?

Euskerazaleak asko bazterretan; «lengua vernácula» dogula ta ez dogula, barriketa ugari. «Alcaloide de lo español» eta orrelako pitxikeriak bai, «reliquia prerromana» ta abar; baiña...

Belarriak dituanak entzun begi; begiak dituanak, ikusi.

Txekoslobakiara begira

Aldakuntza aundiak izan ei dira Estatu orretan. Askatasun gizajoari arnasa apurra artzen laga ei deutse Txekoak eta Slo-bakoak eurak. Burutapen sekulakoa, kontxo!

Ez ete dabe jakin oraiñarte, askatasuna Jaungoikoak gizonentzat egin ebala, batez bere? Asmo ta teori politik buztarri eta buztarri ariñen inguru, leen eta orain. «Baiñe, pratike aluu falta» ondarrutarrak esan oi daben lez.

Txekoslobakiara begira dagoz europear gizon batzuk. Gomutagarri da gure Getxoko armariak daukan esakune au: «Kalte dagianak, bizarra lepoan».

Arbola tantaietan urkatu dabe batzuk euren burua Praga aldean.

Itxasoko ura

—Aita, itxasoko ura zegaitik da gazia?

—Uretan barruan makailauak bizi direalako.

—Eta, ur geldiak zegaitik izaten dabe ustel-atsa?

—Ur egondu orreek kirastu egiten direalako. Orrelako tokietan arraiñak bere, il egiten dituk. Bakeak ilten jozak.

—Bakea il?

—Bake lar dan lekuan, eriotzea jabik, seme.

—Bai, ur egonduetan lez.

KALEKOA

USTE IZAN

Gu traketsok

Rikardo Arregi

Neure idazlanak barriro irakurten egon naiz. Orain dala bost urte ezkerroztik, euskal aldizkarietan argitaratutakoak. Eta zenbateraiño diran trakettsak ikusi dot. Asko ta asko, gaizki idatziak. Korrika egiñak. Gutxi landuak. Eritxien enparantzara eten barik eritxiak argitaratuaz.

Zorionez edo zoritxarrez, euskalgintzeak lan zaratsuak eta brillanteak baiño geiago, lan iraunkorrek bear ditu. Lan iraunkorrek eta zeiak, ixillak baiña eten barik egindakoak. Zenbat asmo eder eta probetxugarriak ez dira azaldu gure artean azkeneko urte onetan! Baiña eurretariño zenbatak iraun dabe? Egia esateko, oso gutxik.

Dudarik baga, saiaketa guzti orreek derrigorrezkoak ziran. Asmo guzti orreek be planteatu bear ziran, azia ereitea bearrezkoa baitzan. Baiña gure eginkizunaren maillea zein dan kontuan artu bear dogu. Euskaldungoak irauten badau, gure belaunaldiak ez dau ondoren aundirik itxiko. Izanbe, etxe bat egiterakoan, lenengo oiñarriak jarri bear dira sendoak. Etxea jasotakoan, onekaz ez da iñor gogoratzen, ez dauke nortasunik. Errealidade onegaz konturatzen ez bagara, aundiguran

asiko gara, eta ez dogu ezer asko egingo.

Zenbat ez dira ari gaur egunean lan ixillean, euskalgintzearen itxaropenari zutunik iraun erazoten deutsoenak! Jakiña, onek jakitunentzat, jaun aundientzat, ikasientzat etab. langille trakettsak dira. Idazle zatarrak, gramatika ezagutzen ez dabenak. Euren saiaketa geienetan, oker jokutzen dabenak. Baiña ba dauke zerbait, besteai falta jakena: *egiten* dabenak dira. Eta onek, gaurko inportanteagoak dira euskerearentzat, besteak baiño. Onek barik, beste guztiak ez dira posible.

Jakiña, ez da naikoa borondate ona bakarrik izatea. Zerbait geiago bear da. Borondate onak ez ditu danak parkatzen, ez ditu erruak aaztu erazoten, trakeskeriak ezerezten.

Snobismoa da gure areriorik aundienetakoa. Euskerea snobismoagaitik defenditzea. Afiziño, denporea pasa naiean. Olan erreza da, euskereatzaz asko jakitea, gramatika oso ondo ezagutzea. Noizean bein, primeran idatzi-tako artikulu bat argitaratzea. Eta kitto. Beste guztia jente zeiak, traketsak egin daiela. Gaiñera, onek olan, euren idazkera txarragaitik, marmarrerako, kritikarako gaia emongo dabe.